

Tarım Alanları, Otlak Alanları, Koruma Alanları
Öğrt. Gör.Dr. Rüya Bayar

Tarım, yeryüzünde en yaygın olan faaliyetlerden olup, gıda maddeleri ve giyim eşyası için gerekli olan hammaddelerin büyük bölümü bu faaliyetler sonucunda elde edilir.

ARAZİ KULLANIM BAKIMINDAN TARIM ALANLARI

•EKİLİ ALANLAR

- Sulanabilen ekili alanlar** (Sulu Ekili Tarım Alanları)
- Sulanamayan ekili alanlar** (Kuru Ekili Tarım Alanları)
 - 1.Nadaslı Kuru Tarım Alanları
 - 2.Nadassız Kuru Tarım Alanları

•DİKİLİ ALANLAR

- A.Sulanabilen dikili alanlar** (Sulu Dikili Tarım Alanları)
- B.Sulanamayan dikili alanlar** (Kuru Dikili Tarım Alanları)

Tohum ekerek üzerinde yıllık veya sezonluk zirai bitki yetiştirilen, her ürün alınıştan sonra yeniden işlenen tarım alanlarına **ekili alanlar** denilmektedir. Ekili alanları da kendi içinde **sulanan ekili alanlar**, **sulanmayan ekili alanlar** olmak üzere ikiye ayırmak mümkündür. Sulanan tarlalar, sebze ve çiçek bahçeleri sulanan ekili alanları meydana getirirler.

Sulu tarım arazisi, tarımı yapılan bitkilerin büyüme devresinde ihtiyaç duyduğu suyun, su kaynağından alınarak yeterli miktarda ve kontrollü bir şekilde karşılandığı arazilerdir.

Nadasa bırakılan kuru tarım alanları ile nadasa bırakılmayan kuru tarım alanları ise, sulanamayan ekili alanları oluştururlar. Nadasa bırakılan alanlar genellikle sulama imkanının hiç bulunmadığı, kurak bölgelerde yaygındır. Nadas uygulamasında, her yıl ekim yapmak yerine birer yıl arayla ekim yapılır. Ekimin yapılmadığı yıl toprak dinlendirilmiş olur. Yağışın yeterli derecede olduğu, ancak sulama imkanının bulunmadığı yörelerde nadas uygulanmayıp her yıl ekim yapılmaktadır ki bu tür ekili alanlara “**nadassız kuru tarım alanı**” denilmektedir.

Üzerinde uzun ömürlü kültür bitkilerine yer veren tarım alanlarına **dikili alanlar** denir. Genelde fidan dikilerek oluşturulduğu için dikili alan adı verilen bu tarım alanlarında tarımsal bitkiler devamlı olarak toprakta kalmaktadır. Bakımı düzenli olarak yapıldığı takdirde, dikili alanlardan uzun yıllar boyunca her yıl veya belirli dönemlerde ürün alınabilmektedir. Bu nedenle dikili alanlar üzerinde yetiştirilen kültür bitkilerine “**uzun ömürlü bitkiler**” de denilmektedir. Dikili alanları sulama durumuna göre **sulanan dikili alanlar** ve **sulanmayan dikili alanlar** olarak ikiye ayırmaktayız. Ülkemizdeki sulanan dikili alanları her çeşit meyvelikler, zeytinlikler, fındıklıklar, bağlar, gül bahçeleri ve kavaklıklar oluşturmaktadır. Sulanamayan bağlar, meyvelikler, zeytinlikler, fındıklıklar ve çay alanları sulanamayan dikili alanları meydana getirmektedirler.

Doğal bitki örtüsü kapsamındaki orman alanları ile insan eliyle oluşturulan antropojen orman alanları dikili alanlar içerisinde yer almazlar. Bununla birlikte ekonomik amaçlı olarak sulu tarım alanları içinde oluşturulan **kavaklıkları** dikili alanlar içerisine dahil etmek mümkündür. Kavak, kerestesinden para kazanılan bir ağaç olduğu için, ülkemizin çok yerinde sulanabilen tarım alanları kavaklık haline getirilebilmektedir.

Ekili-dikili alanlarda tek tür tarım bitkisi yetişiyorsa bu tür tarıma **monokültür tarım** denilmektedir. Ekili-dikili alanlarda çok çeşitli tarım bitkisi yetiştirilmesi de **polikültür tarım** olarak adlandırılmaktadır. Türkiye'de dikili alanlardaki monokltre çay, fındık, Antep fıstığı, muz, bağ, gl tarımını gösterebiliriz. Geniş alanlar kaplayan bu tarım bitkileri arasına başka tarım bitkileri sokulmamaktadır. İşte tek tür tarım bitkisi tarafından işgal edilen dikili tarım alanlarına "**plantasyon**" denilmektedir.

OTLAK ALANLARI (ÇAYIR VE MERALAR)

Büyük ve küçükbaş hayvanların beslenmesi için gerekli olan otlak alanlarını çayı ve meralar oluşturmaktadır. Çayır ve mera alanlarına genel arazi bölünüşü ve araziden yararlanma kapsamında "**otlak alanları**" denilmektedir. Çayır ve meralar yeryüzünde hayatın var oluşundan günümüze kadar insanoğlunun beslenme ihtiyacını karşılayan en önemli kaynaklardan birisi durumundadır. Başlangıçtan bu güne kadar insanoğlunun yaşam tarzında her ne kadar köklü değişiklikler olsa da, çayır ve meraların onların yaşamındaki önemini muhafaza etmiştir. Çayır ve meraların gelecekte de insanoğlunun yaşamında önemli bir yere sahip olması kaçınılmazdır.

Çayırlar, taban suyunun yüksek olduğu ova ve vadi tabanlarında, orman örtüsünün doğal olarak kesintiye uğradığı yüksek kesimlerde ve bazı dağların üst zonlarında (Karadeniz bölgesinde 2000 metrenin üzerindeki alpin çayırları) yer alan bir ot formasyonudur. Çayırlar taban suyuna ve yağışa bağlı olarak uzun süreli yeşil kalabilen otlak alanlarıdır. Özellikle yüksek yerlerdeki çayır alanları hayvancılık faaliyeti için önemli bir yararlanma alanı olup, yaylak alanlarını meydana getirirler.

Mera; Otlak alanları içinde çayırlara göre daha geniş alanlar kaplayan **meralar** genellikle üzerinde tarım yapılamayan engebeli, meyilli yamaç arazilerden oluşmaktadır. Şu hususu belirtmek isteriz ki, Anadolu insanı çayır, mera ayrımı yapmadan otlak alanlarının hepsine "**mera**" demektedir. Sıcaklıkların yükselip, yağışların arttığı dönemde (genelde ilkbahar) yeşeren otlar sayesinde meralar hayvanların daimi ikametgâhı haline gelmekte; yaz sıcaklıklarının ve kuraklığın artmasıyla birlikte bu elverişli özellikler büyük ölçüde ortadan kalkmaktadır.

Korunan Alanlar: Arazi Kullanımı içerisinde dikkate alınması gereken en önemli alanlardan biri de Koruma alanlarıdır. Doğal Sit Alanları, Milli Park Alanları gibi sınırları belirli alanların da Arazi Kullanımı çalışmalarında mutlaka değerlendirmeye alınması gerekir. www.milliparklar.gov.tr/korunanalanlar/korunanalan1.htm adresinden Türkiye’de korunan alanlarla ilgili ayrıntılı bilgi alınabilir.